

Kolegji AAB

CILËSI. LIDERSHIP. SUKSES!

FAKULTETI I ADMINISTRATËS PUBLIKE
Programi: Administratë Publike dhe Diplomaci
Studimet Master

TEMA E MASTERIT

Analiza e Ndotjes së Ambientit dhe Menaxhimit të
Mbeturinave në Kosovë: *Rast studimi Kosova dhe*
Suedia

Kandidati:
Bajram Geci

Mentori:
Prof.Ass.Dr.Petrit Bushi

Prishtinë, 2023

Përmbajtja:

Falënderimet.....	.....
Abstrakti	.....
Lista e tabelave/grafikëve	.....
SHKURTESAT	.....
KAPITULLI I.....	.....
1.1 Hyrje	.....
1.2 Rishikimi i Literaturës:	.....
1.3 Objektivat	.....
1.4 Metodologjia/ Procedura	.....
KAPITULLI II.....	.....
Definimi i Problemit.....	.....
1.5 Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor	.....
1.6 Qeverisja Lokale.....	.....
1.7 Agjencia për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës.....	.....
1.8 Zyra e Rregullatorit për Ujë dhe Mbeturina	.....
1.9 Kompania Kosovare për Menaxhimin e Deponive.....	.....
1.10 Kompanitë Rajonale.....	.....
1.11 Qytetarët	.....
1.12 Lobi i Mjedisit	.....
1.13 Komuniteti Shkencor	.....
1.14 Industria.....	.....
1.15 Media.....	.....
KAPITULLI III.....	.....
Analiza e rezultateve	.....
1.16 Vlerësimi i Rrezikut.....	.....
1.17 Rekomandime për qasje të re të problemit.....	.....
1.18 Plani i implementimit të rekomandimeve:	.....
1.19 Konkluzione	.....
BIBLIOGRAFIA	.....

Falënderimet

Mirënjohja ime shkon për dekani Petrit Bushi për udhëzimin e tijë gjatë rrugëtimit të studimeve dhe temës së masterit. Nuk mund të neglizhoj kontributin e Dr. Anders Urbas, profesorit në Universitetin e Shkencave Humane në Halmstad të Suedisë, dhe Xhevdet Gegollaj, drejtorit ekzekutiv të Fondacionit Jeshil, për kohën dhe ndihmën e tyre në këtë projekt. Ndihma e tyre ka qenë e jashtëzakonshme dhe e vlerësueshme për zhvillimin e këtij punimi. Po ashtu, dëshiroj të falenderoj prindin tim, Sejdi Geci, për orientimin e tij në aspektin strategjik të zgjedhjes së problemit. Faleminderit për kontributin e çmuar dhe ndihmën tuaj të pafundme gjatë këtij procesi.

Abstrakti

Kërkimi analizon dhe shqyrton sfidat e menaxhimit të mbeturinave në Kosovë, fokusuar në ndotjen e ambientit nga faktorët mjedisorë dhe kontribuesit individualë. Problemi i ndotjes së ambientit ka qenë temë për diskutim në shoqërinë Kosovare, e cila është përqendruar në ndikimin e ndryshimeve klimatike, rritjen e nivelit të ujit dhe problemet e biodiversitetit. Në këtë punim, përfshihen analizat historike dhe analitike të faktorëve që kontribuojnë në kuptimin dhe trajtimin e problemit të ndotjes së mjedisit në Kosovë. Gjithashtu, sjellja e qytetarëve ndaj hedhjes së mbeturinave në zona të ndryshme është një aspekt kyç që kontribuon në këtë problem. Çfarë e bënë edhe më të fuqishëm këtë punim është analizimi i qasjes institucionale dhe shoqërore ndaj ndotjes së ambientit, një vend pas konflikti siç është Kosova. Përmes një analize të thelluar, ky punim synon të nxisë ndryshime në qasjen e qytetarëve, autoriteteve qeveritare dhe përgjegjësve në menaxhimin e mbeturinave. Për të adresuar këtë problem të rëndësishëm për mjedisin, punimi ofron një perspektivë të gjerë mbi rolet dhe përgjegjësitë e secilit individ në shoqëri.

Abstract

The research examines and scrutinizes the challenges of waste management in Kosovo, focusing on environmental pollution caused by environmental factors and individual contributors. Environmental pollution has been a topic of discussion in Kosovar society, particularly concerning the impact of climate change, rising water levels, and biodiversity issues. This paper includes historical and analytical analyses of factors contributing to the understanding and treatment of environmental pollution in Kosovo. Moreover, citizens' behavior concerning waste disposal in various areas is a key aspect contributing to this problem. What makes this work even more potent is the analysis of the institutional and societal approaches to environmental pollution in a post-conflict place like Kosovo. Through an in-depth analysis, this paper aims to stimulate changes in the approach of citizens, government authorities, and stakeholders in waste management. To address this significant environmental issue, the paper offers a broad perspective on the roles and responsibilities of each individual in society.

Lista e tabelave/grafikëve

Figura 1: Pamje nga deponia e mbeturinave për regjion të Prishtinës në Mirash 2022.....	24
Figura 2: Kompani Suedeze që kompreson mbeturinat pas klasifikimit të tyre 2022	26
Figura 3: Mbulueshmeria në mediave sa i përket temave të ndyshimeve klimatike dhe ambientit 2020	40
Figura 4: Mbulueshmëria e shërbimeve nga deponitë regjionale të grullbullimit të mbeturinave në Kosovë	41
Figura 5: Deponi me përzirje të mbeturinave të amvisërisë dhe mbetjeve shtazore në Mirash 2023	44
Grafi 1: Sasia e mbeturinave sipas deponove regjionale në Kosovë 2019-2023	10
Grafi 2: Përqindja e mbeturinave në deponitë ilegale sipas volumit, madhësisë dhe fraksionit 2022	13
Grafi 3: Tendenca e menaxhimi të mbeturinave në 28 vendet e BE – EuroStat 2017	15
Grafi 4: Analizë e çështjeve për grupet e interesit në menaxhim të mbeturinave në Kosovë – Nga Bajram Geci 2023.....	43
Grafi 5: Ndotja e ajrit nga mbeturinat komunale (deponi, djegje, deponi ilegale) - Banka Botërore 2011 faq.44	46

SHKURTESAT

1. AER - Agjencia Evropiane për Rindërtim
2. AKK - Agjencia Kadastrale e Kosovës
3. AKM - Asociacioni i Komunave të Kosovës
4. AMMK - Agjencia për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës
5. ASK - Agjencia e Statistikave të Kosovës
6. BE - Bashkimi Evropian
7. DMM - Departamenti i Mbrojtjes së Mjedisit
8. DR - Deponi Rajonale
9. GIZ - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
10. IMNHK - Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Hidrometeorologjik i Kosovës
11. IPH - Instituti për Planifikim Hapësinor
12. KEK - Korporata Energjetike e Kosovës
13. KFN - Korporata Financiare Ndërkombëtare (Grupi i Bankës Botërore)
14. KMDK - Kompania për Menaxhimin e Deponive të Kosovës
15. KRM - Kompani Rajone e Mbeturinave
16. LM - Ligji për Mbeturinat
17. LMM - Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit
18. M & V - Monitorimi dhe Vlerësimi
19. MIE - Ministria e Integrimit Evropian
20. MK - Mbeturinat Komunale
21. MKo - Mbeturinat Komerciale
22. MM - Menaxhimi i Mbeturinave
23. MMPH - Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
24. MSA - Marrëveshja e Stabilizim-Asocimit
25. MV - Mbeturinat e Vëllimshme
26. MZhE - Ministria e Zhvillimit Ekonomik
27. N&D - Ndërtimi dhe Demolimi
28. NNjTS - Nomenklatura e Njërive Territoriale për Statistika
29. NP - Ndërmarrje Publike
30. OBEZh - Organizata për Bashkëpunim Ekonomik dhe Zhvillim
31. PAMKOS - Shoqata e Ndërmarrjeve të Kosovës për Mbeturin

KAPITULLI I

1.1 Hyrje

Një nga çështjet kryesore të botës së shekullit të 21 - të është sasia e madhe e mbeturinave të prodhuara. Rritja e sasisë së mbeturinave vjen si efekt i drejtpërdrejtë i rritjes së popullsisë dhe rritjes së standardit të jetesës për shumë qytetarë që kanë lulëzuar në konsumin e tyre. Shumë nga vendet më të zhvilluara të botës kanë hartuar politika që synojnë këtë çështje dhe në shumicën e rasteve rezultatet kanë qenë të kënaqshme. Mirëpo, në rastin e Kosovës, e cila është ndër vendet në zhvillim, prioritetet e qeverisë kanë qenë në fushën e zhvillimit ekonomik por jo në mbrojtjen e mjedisit (zhvillimi i qëndrueshëm).

Duke i marrë parasysh rreziqet e shkaktuara nga menaxhimi joadekuat i mbeturinave, Qeveria e Kosovës duhet t'i japë prioritet çështjes së menaxhimit të mbeturinave. Deponitë e Kosovës janë duke u tejmbushur me mbeturina të ngurta dhe kushtet në këto deponi janë të tmerrshme sa i përket higjienës, gjë që paraqet rrezik për katastrofa të sëmundjeve epidemike. Nga ana tjetër, këto mbeturina të ngurta përbën një mundësi të mirë për gjenerimin e zhvillimit pasi një përqindje e këtyre mbeturinave mund të riciklohen ose digjen. Sido që të jetë, ekonomia e Kosovës mund të përfitojë nga fokusimi i menaxhimit të mbeturinave në aspektin e energjisë (nga djegia) ose industrisë së riciklimit. Zgjidhjet për përmirësimin e problemit të menaxhimit të mbeturinave në Kosovë janë një domosdoshmëri dhe duhet të ndërmerren veprime të menjëhershme, megjithatë, pasi që ka shumë shembuj ndërkombëtarë të historive të suksesshme të politikave të ndryshme për menaxhimin e mbeturinave, Kosova mund të ndjekë shembullin e këtyre komuniteteve apo qyteteve. Më shumë se 2000 komunitete në Shtetet e Bashkuara kanë arritur të reduktojnë me sukses sasinë e mbeturinave me 25 deri në 35% duke aplikuar një politikë të quajtur "Pay as You Throw".¹ Kjo politikë që u ngarkon qytetarëve një taksë për numrin e kontejnerëve të mbeturinave që kanë përdorur, ka arritur të stimulojë qytetarët që të reduktojnë mbeturinat e ngurta që prodhojnë dhe që përndryshe do të hidheshin në landfille. Megjithatë, në epokën e konsumit masiv, reduktimi i asgjësimit me zvogëlimin e konsumit nuk

---

¹ EPA e SHBA. "Hyrje në tregimet e suksesit | Paguaj-si-hedh." Agjencia për Mbrojtjen e Mjedisit-Shtetet e Bashkuara, (vizituar për herë të fundit në dhjetor 2023)

është i vetmi opion i mundshëm, por gjithashtu krijimi i mjeteve për asgjësimin e mbeturinave në një mënyrë më të duhur, përdorimin e tyre për riciklim, përdorim nëse për prodhimin e energjisë ose të tjera. menaxhim më i duhur. Megjithatë, mbeturinat shtëpiake nuk janë shqetësimi i vetëm për Kosovën. Kosova përdor qymyrin si burim kryesor për prodhimin e energjisë. Prodhuesit kryesorë të mbeturinave janë termocentralet që gjenerojnë 45% të sasisë totale të mbeturinave të prodhuara. Përveç kësaj, Kosova ka përjetuar një rrënim katastrofik të shtëpive dhe ndërtesave gjatë luftës së viteve 1998-99, gjë që ka kontribuar në një sasi të madhe të mbeturinave ndërtimore që arrin në 10% të prodhimit të përgjithshëm të mbeturinave.² Përveç kësaj, sektori i minierave të Kosovës gjeneron një sasi të madhe të mbeturinave (slung), e cila kontribuon në zënien e sipërfaqeve të mëdha të tokës bujqësore për ta si deponi. Por, problemi i mbeturinave të ngurta të sektorit minerar përkeqësohet më tej kur marrim në konsideratë përbërjen e këtyre mbeturinave, të cilat përmbajnë metale të rënda që ndotin tokën dhe zonat përreth.³

1.2 Rishikimi i Literaturës:

1.2.1 Studime Akadematike dhe Raporte të Agjencive Ndërkombëtare:

- a) "Environmental Assessment of Solid Waste Management in Kosovo" - Kjo tregon gjendjen e menaxhimit të mbeturinave në Kosovë nga Agjencia për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës (AMMK).
- b) "Challenges and Prospects of Waste Management in Developing Countries: A Case Study of Kosovo" - Kjo analizë shqyrton sfidat dhe perspektivat e menaxhimit të mbeturinave në vendet në zhvillim, duke përfshirë Kosovën, nga një revistë shkencore.
- c) "Waste Management and Environmental Impact Assessment in Kosovo" - Ky studim synon të ofrojë një përfshirje të hollësishme në impaktin mjedisor të menaxhimit të mbeturinave në Kosovë nga një grup akademik.

---

² Raporti i Gjendjes së Mbeturinave në Kosovë 2008. Prishtinë : Agjencia për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës, 2023. fq29 (vizituar për herë të fundit në dhjetor 2023)

³ Po aty. Fq28

- d) Sweden's Garbage Revolution. (2014, February 27). Ky studim tregon për revolucionin e bërë në transformim digjital të menaxhimit të mbetjeve në shtetin Suedez.

1.2.2 **Ligje, Rregullore dhe Strategji Lokale dhe Nacionale:**

- a) "National Waste Management Strategy of Kosovo (2019-2025)" - Dokumenti kyç për strategjinë kombëtare për menaxhimin e mbeturinave në Kosovë, hartuar nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor.
- b) "Law on Waste of Kosovo" - Teksti i ligjit që rregullon menaxhimin e mbeturinave në Kosovë.
- c) "Regulations on Landfill Management in Kosovo" - Rregulloret që rregullojnë menaxhimin e deponive në Kosovë.

1.2.3 **Studime Lokale dhe Raporte të Shoqërisë Civile:**

- a) "Raporti Vjetor i Shoqatës për Mbrojtjen e Mjedisit në Kosovë" - Analiza periodike e një organizate mjedisore mbi gjendjen e mjedisit në Kosovë.
- b) "Studimi i situatës së menaxhimit të mbeturinave në qytetin e Prishtinës" - Analiza e një organizate jo-qeveritare lidhur me menaxhimin e mbeturinave në kryeqytetin e Kosovës.

1.2.4 **Artikuj Shkencorë:**

- a) "Integrated Solid Waste Management in Developing Countries: The Case of Kosovo" - Artikulli shkencor që hulumton menaxhimin e mbeturinave në vendet në zhvillim, përfshirë Kosovën, nga një revistë shkencore e specializuar në fushën e mjedisit.
- b) "Environmental Impact Assessment of Landfill Sites in Kosovo" - Studim që vlerëson impaktin mjedisor të vendndodhjes së deponive në Kosovë, publikuar në një revistë shkencore të inxhinierisë mjedisore.

1.2.5 **Dokumentime Teknike dhe Raste Studimi:**

- a) "Case Study: Waste-to-Energy Solutions in Kosovo" - Studim teknik që shqyrton zgjidhjet e energjisë nga mbeturinat në Kosovë.
- b) "Technical Report on Current Waste Sorting Techniques in Kosovo" - Raport teknik që dokumenton teknikat e tanishme të sortimit të mbeturinave në Kosovë.

1.2.6 Lista e legjislacionit mjedisor relevant:

- Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit OGRK, nr. 03 / L-025 dt. 26.02.2009
- Ligji për Parandalimin dhe Kontrollin e Ndërthurjes së Përgjithshme të Ndotjes OGRK, nr. 03 / L-043 dt. 26.03.2009
- Ligji për Ndërthurjen e Ajrit, OGRK, nr. 03 / L-160 dt. 12.03.2010
- Ligji për Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor, OGRK, nr. 03 / L-214 dt. 23.09.2010
- Ligji për Vlerësimin Strategjik Mjedisor, OGRK, nr. 03 / L-230 dt. 30.09.2010
- Ligji për Mbetjet nr. 04 / L-060, OGRK nr. 17/29 qershor 2012
- Ligji për Kimikate Nr. 02 / L-116 OGRK Nr. 18 / 26 mars 2014
- Ligji për Produktet Biocicide Nr. 03 / L-119 OGRK Nr. 55/2009 10:07
- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës Nr. 03 / L-233 OGRK nr. 85/09. 11. 2010.

Lista e strategjive relevante:

- Strategjia për Energjinë 2013-2022;
- Strategjia për Mbrojtjen e Mjedisit 2013 – 2022;
- Strategjia dhe Plani Veprues për Biodiversitetin 2011 – 2020;
- Draft Strategjia kundër Ndryshimeve Klimatike për 2014-2023;
- Strategjia për Menaxhimin e Mbetjeve 2013-2022;
- Planifikimi për Menaxhimin e Mbetjeve 2013-2017.⁴

1.3 Objektivat:

Objektivat e punimt janë: të hulumtojmë rreth politikave të qe verisë për menaxhim të duhur të mbeturinave në Kosovë. Po ashtu synojmë që të kuptojmë zanafillen e problemit nga konteksti historik dhe frymën sociale se si qytetarët i perdorin vendet e caktuara për mbeturina. Pasi që të grumbullojmë informacione të mjaftueshme që më

---

⁴ Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës - <https://gzk.rks-gov.net/LawInForceList.aspx>

shpijnë në konkluzione të qëndrueshme do të analizoj të dalurat, pastaj të jap edhe rekomandime që potencialisht do ta zgjidhnin problemin e mbeturinave.

Pyetjet që shtrohen/hipotezat:

Pyetjet kërkimore dhe hipotezat janë paraqitur si më poshtë:

1.3.1 Pyetjet kërkimore:

- A ekzistojnë mekanizma të ndikimit në kulturën shoqërore në Kosovë që do të promovojnë një ndërgjegje më të lartë për mbrojtjen e ambientit?
- A kanë qytetarët alternativa të mjaftueshme për vendosjen e mbeturinave në mënyrë të përshtatshme?
- A është korniza ligjore e rregullt, duke u siguruar që menaxherët të kenë hapsirë dhe leje për të kryer detyrat e tyre në mënyrë efikase?
- A demonstroi seriozitetin qeverisja, si qendrore ashtu edhe lokale, për trajtimin e mbeturinave dhe për zbatimin e masave përkatëse?

1.3.2 Hipotezat:

- Zonat e papastërta ndikojnë që qytetarët e Kosovës të mos kenë konsideratë në hedhjen e mbeturinave.
- Politikat jo adekuate nga qeverisja lokale dhe qendrore kanë rezultuar që problemi të bëhet permanent.

1.4 Metodologjia/ Procedura

Ky studim synon të ofrojë një analizë cilësore të fakteve dhe të dhënave, duke u bazuar në konceptet kryesore të menaxhimit të mbeturinave, duke shqyrtuar ato në nivele të vogla dhe masive. Gjithashtu, përpiqemi të ndërtojmë lidhje dhe analiza midis faktorëve socialë dhe politikë. Në këtë kontekst, kemi përpjekur të integrojmë përfundimet e studimeve të autorëve si Yang, Na, Anders Damgaard, Fan Lü, Li-Ming Shao, Line Kai-Sørensen Brogaard dhe Pin-Jing He, duke i adaptuar ato në realitetin e komunikimit politik në kontekstin shqiptar.

Për të arritur këtë qëllim, kemi kryer tre intervista me:

- a) Dr. Anders Urbas, profesor në Fakultetin e Shkencave Humane dhe Shkencave Sociale në Universitetin e Halmstadit, Suedi (intervistuar më 12 shtator 2023).
- b) Znj. Fitore Pacolli, Deputete në Kuvendin e Republikës së Kosovës dhe kryetare e Komisionit për Mjedis, Ushqim, Bujqësi, Planifikim dhe Zhvillim.
- c) Xhevdet Gegollaj, drejtor ekzekutiv në Fondacionin Jeshil.

Në këtë punim, përpiqemi të sjellim analiza të thelluara dhe konkluzione bazuar në të dhënat që kemi grumbulluar gjatë kësaj analize.

Për të hartuar qartë këtë dokument, duhet të kualifikohen menjëherë disa terma kyç:

Mbeturinat, Menaxhimi, Ambienti dhe Shëndeti

BIBLIOGRAFIA :

- Author links open overlay panelKobe Boussauw, AbstractThis paper reports on a special case of restoration of municipal urban planning practice in a post-conflict context. In Kosovo, Garstka, G. J., Minervini, C., Pogačnik, A., Bieber, F., Blumi, I., Boussauw, K., Cavrić, B. I., Cia, Cordial, M., & Dawson, A. H. (2011, July 12). *Challenges, threats and opportunities in post-conflict urban development in Kosovo*. Habitat International. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0197397511000579>
- Aliu, Y., Terziu, L., & Brestovci, A. (2022). Covid-19 and Labour Market in Kosovo. *Икономически изследвания*, 4, 77–92. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1040749>
- Avest, A., & Scherman, J. (2022, April 19). *Waste to energy in Sweden - A study of Sweden's and Renova's operation*. Pàgina inicial de UPCommons. <https://upcommons.upc.edu/handle/2117/366086>
- Bajrami, I., & Bajrami, T. (2024). The role and importance of civil initiatives in local governance. *Journal of Governance and Regulation*, 13(2), 126. <https://virtusinterpress.org/The-role-and-importance-of-civil-initiatives-in-local-governance.html>
- Belegu, M., & Rrahmani, B. (2023). Endless EU Facilitated - Mediated Dialogue Between Kosovo and Serbia. Insight Turkey, insightturkey.com. <https://www.insightturkey.com/bashkim-rrahmani/endless-eu-facilitated-mediated-dialogue-between-kosovo-and-serbia>
- Belegu, M., & Rrahmani, B. (2023). Marital and Inheritance Law from the Middle Ages to the Positive Law. From Scanderbeg Canon to Positive Law. *Journal on European History of Law*, 14(1), 202–211. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1134138>
- Buja, V., Qerimi, F., & Behluli, A. (2022). The impact of leadership styles on service quality and customer satisfaction: A comparative analysis between foreign and domestic capital banks in Kosovo. *Innovative Marketing*, 18(3), 181–196. [https://doi.org/10.21511/im.18\(3\).2022.16](https://doi.org/10.21511/im.18(3).2022.16)
- Borovci, M. (2022). Enforceability of International Rule of Law Benchmarks in Legislative Process: The Abrogation of Secondary Legislation in Kosovo. *The Law and Development Review*, 16(1), 23–41. <https://doi.org/10.1515/ldr-2022-0010>
- Climate Change Communication and Education*. Sweden | CLIMATE CHANGE COMMUNICATION AND EDUCATION | Education Profiles. (n.d.). <https://education-profiles.org/europe-and-northern-america/sweden/~climate-change-communication-and-education>
- Energy recover in Sweden: A case study - researchgate. (n.d.-a). https://www.researchgate.net/publication/343714790_Energy_Recover_in_Sweden_a_Case_Study

- Energy, K. (2023, November 15). *Kosova B Ndotë Dyfish Më Shumë Sesa Kosova a*. Kosovo.energy. <https://kosovo.energy/kosova-b-ndote-dyfish-me-shume-sesa-kosova-a/>
- Gruda, P., & Mentor Borovci. (2024). The Constitutional Relevance of the ECHR in Domestic Law: The Kosovo Perspective. *The Law and Development Review*, 17(1), 233–261. <https://doi.org/10.1515/ldr-2023-0110>
- Ibraimi, X., Ziberi, B., & Brestovci, A. (2023). The importance of the regulation of public enterprises. *Corporate Law and Governance Review*, 5(1), 122–128. <https://doi.org/10.22495/clgrv5i1p11>
- Hoti, A. (2023, February 26). *Deponia E Mbeturinave në mirash*. Radio Evropa e Lirë. <https://www.evropaelire.org/a/deponia-e-mbeturinave-ne-mirash-/32286421.html>
- How does Sweden recycle 99% of its household waste?*. Global Citizen. (n.d.). <https://www.globalcitizen.org/en/content/sweden-garbage-waste-recycling-energy/>
- Kompania “vipa qips”, dënohet me 500 euro për gjuajtje të mbeturinave në lumin sitnica*. Gazeta Online Reporteri.net. (2020, January 9). <https://reporteri.net/lajme/kompania-vipa-qips-denohet-me-500-euro-per-gjuajtje-te-mbeturinave-ne-lumin-sitnica/>
- AMMK. (n.d.-a). <https://ammk-rks.net/en/mjedisi/19/mbeturinat>
- AMMK. (n.d.-b). <https://ammk-rks.net/>
- Ligji nr. 04/L-060 për mbeturina - shtojca. (n.d.). <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2829>
- A Master Plan was developed for the implementation of Waste Management (WMMP) Infrastructure Priority Projects in Kosovo*. wmk-eng. (n.d.). <https://www.waste-management-kosovo.org/about2-c1hli>
- Raport I menaxhimit të mbeturinave komunale në kosovë - ammk-rks.net. (n.d.-b). https://www.ammk-rks.net/assets/cms/uploads/files/Publikime-raporte/Raporti_mbeturinave_komunale_2019_ALB_version.pdf
- Rahmani, B., Bushi, P., & Gashi, F. (2023). KOSOVO-SERBIA DIALOGUE: FROM BRUSSELS TO OHRID. *Journal of Liberty and International Affairs*, 9(3), 476–515. <https://doi.org/10.47305/jlia2393476r>
- Rahmani, B., & Belegu, M. (2022). THE EU ENGAGEMENT IN THE KOSOVO-SERBIA DIALOGUE. *Online Journal Modelling the New Europe*, 39, 127–149. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1067168>
- Rahmani, B. (2021). Judicial review and political (in)stability in Kosovo. *Eastern Journal of European Studies*, 12(2), 169–189. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1019723>
- Rahmani, B. (2023). BOOK REVIEW: Nick Miller, *The Nonconformists*. Culture, Politics, and Nationalism in a Serbian Intellectual Circle, 1944–1991. *Eastern Journal of European Studies*, 14(2), 265–268. <https://doi.org/10.47743/ejes-2023-0212>

- Selimi, G., Xhemazie Ibraimi, & Besime Ziberi. (2022). Law in the tax legal system, income inequality and economic growth: An empirical estimation. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*, 6(2, special issue), 230. <https://virtusinterpress.org/Law-in-the-tax-legal-system-income-inequality-and-economic-growth-An-empirical-estimation.html>
- Si. (2023, November 21). *Sustainable business in Sweden*. sweden.se. <https://sweden.se/work-business/business-in-sweden/sustainable-business>
- Strategjia (2021-2030) dhe plani I Veprimit (2021-2023) Për Menaxhimin e Integruar të mbeturinave në Kosovë. (n.d.-a). <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=42930>
- Strategjia (2021-2030) dhe plani I Veprimit (2021-2023) Për Menaxhimin e Integruar të mbeturinave në Kosovë. (n.d.-b). <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=42930>
- Swedish industry can reduce global climate emissions*. Vinnova. (n.d.). <https://www.vinnova.se/en/news/2021/10/swedish-industry-can-make-a-difference-to-the-global-climate-footprint/>
- United Nations. (n.d.). *Towards clean energy, one step at a time in Kosovo*. United Nations. <https://kosovoteam.un.org/en/134090-towards-clean-energy-one-step-time>
- Urbas, Dr. A. (n.d.). *Menaxhimi i Mbeturinave në Kosovë, mësimet e mira nga praktikrat e shtetit Suedez*. other, Halmstad.
- YouTube. (2021, November 9). *Global climate strike in Stockholm, Sweden*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=AzZBa7HvYeY>
- YouTube. (2023, August 25). “O allah po fliqit , Pacova Tepër t’mdhaj”- Burim Pacolli mbetet I Tmerruar Nga Gjendja në Prishtinë. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=VqpXCe6qqbc>
- Tërmkolli, M. (2023). Exploring the foundations of the European administrative space and its alignment with global governance through the basic principles of good governance. *Corporate Law & Governance Review*, 5(2, special issue), 237. <https://virtusinterpress.org/Exploring-the-foundations-of-the-European-administrative-space-and-its-alignment-with-global-governance-through-the-basic-principles-of-good-governance.html>
- Pajo, M., & Donik Sallova. (2023). Legal Framework Of The Identity Policy Of The International Community In Post-war Kosovo – A Historical Overview. *Issue 4/2023*, 8(0). <https://ajee-journal.com/legal-framework-of-the-identity-policy-of-the-international-community-in-postwar-kosovo-a-historical-overview#footnote-064>
- Terziu, L., & Belegu, B. (2023). UNDERSTANDING VOTER BEHAVIOR AND ELECTION DYNAMICS: A CASE STUDY OF THE 2021 LOCAL ELECTIONS IN KOSOVO. *Journal of*

Liberty and International Affairs, Institute for Research and European Studies - Bitola, 9(2), 450–475. <https://doi.org/10.47305/jlia2392450t>

Terziu, L., & Buleshkaj, O. (2023). Challenges in Leading Educational Change: Reflections from Educators in Kosovo. *The International Journal of Educational Organization and Leadership*, 30(2), 1–18. <https://doi.org/10.18848/2329-1656/cgp/v30i02/1-18>

Xhemazie Ibraimi. (2022). Privatization in post-war Kosovo: Legal review. *Journal of Governance and Regulation*, 11(1), 112. <https://virtusinterpress.org/Privatization-in-post-war-Kosovo-Legal-review.html>

Ziberi, B. F., Rexha, D., Ibraimi, X., & Avdiaj, B. (2022). Empirical Analysis of the Impact of Education on Economic Growth. *Economies*, 10(4), 89. <https://doi.org/10.3390/economies10040089>